

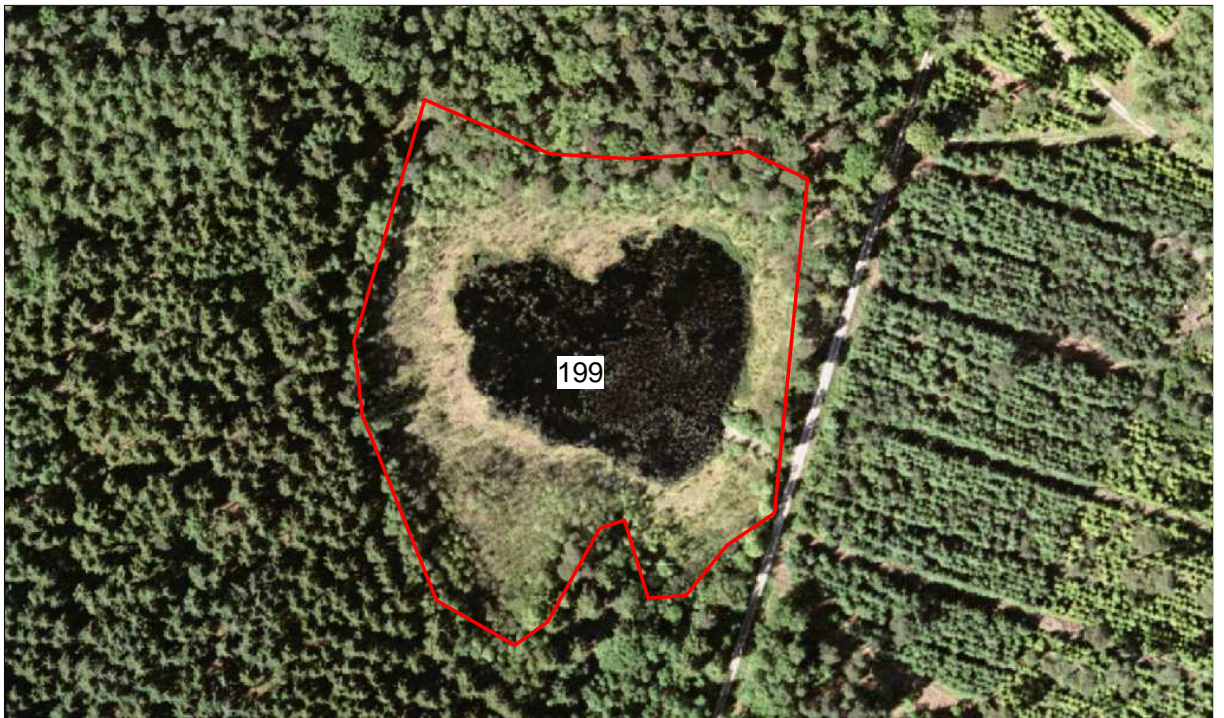
Natura 2000 – Basisanalyse

Udarbejdet af Landsdelscenter Nordsjælland for

skovbevoksede fredskovsarealer i:

Habitatområde Kongens Lyng, nr. 199

Fuglebeskyttelsesområde Jægerspris Nordskov, nr. 107

INDHOLD

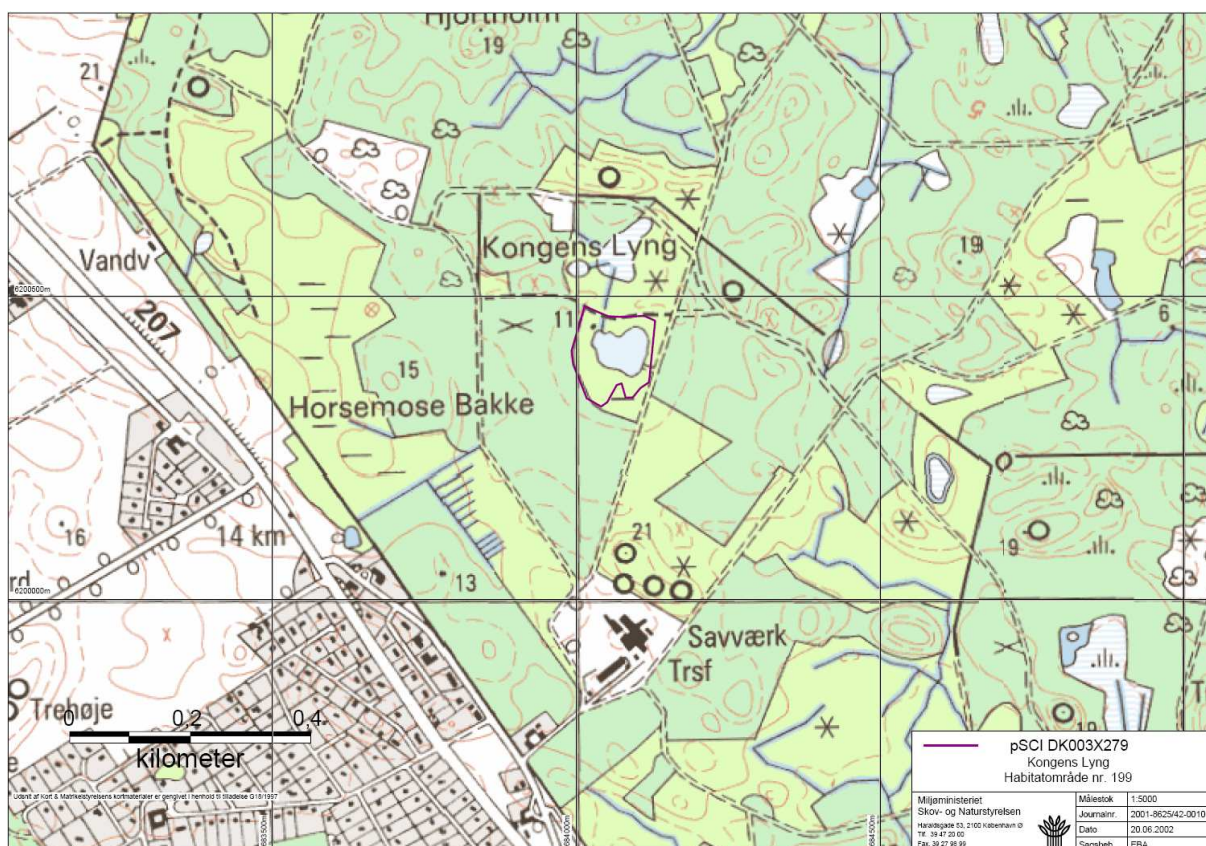
1	Beskrivelse af området	3
2	Udpegningsgrundlaget.....	5
3	Datapræsentation	6
4	Foreløbig trusselsvurdering	7
5	Modsatrettede interesser	7
6	Naturforvaltning og pleje.....	7
7	Nykonstaterede eller nyindvandrede arter og naturtyper	8
8	Liste over manglende data.....	8
9	Liste over anvendt materiale.....	8
Bilag 1 Kort over registrerede naturtyper/levesteder		10
Bilag 2 Data for naturtyper og arter.....		11
Bilag 3 Foreløbig trusselsvurdering		17

1 Beskrivelse af området

Natura 2000-området Kongens Lyng er udpeget som både habitatområde nr. 199 og fuglebeskyttelsesområde nr. 107.

Nr.	Navn	Areal (ha)
H199	Kongens Lyng	2
F107	Jærgerspris Nordskov	1524
	Samlet areal Natura 2000	1524

Tabel 1.1. Oversigt over de habitat- og fuglebeskyttelsesområder, der er inkluderet i denne basisanalyse. Da habitat- og fuglebeskyttelsesområderne er delvist sammenfaldende, svarer det samlede areal ikke til summen af udpegningerne. Kilde: <http://www.skovognatur.dk/Natura2000/>.

Figur 1.1: Kort over habitatområde nr. 199.

Figur 1.2: Kort over Fuglebeskyttelsesområde nr. 107

Skovbevokset areal (ha)

Nr.	Navn	Samlet skovbevokset areal (Top10DK)	Heraf med fredskovspligt	Heraf uden fredskovspligt
H199		2	2	0
F107		1412	1410	2
	Samlet areal	1412	1410	2

Tabel 1.2. Oversigt over det samlede skovbevoksede areal i de habitat- og fuglebeskyttelses-områder, der er inkluderet i denne basisanalyse.

Jærgersprisområdet er landskabeligt karakteriseret ved store naturområder med skov, overdrev og strandenge. I stenalderen gik havet tværs over halvøen ved Louiseholm, og dele af skoven vokser derfor på gammel havbund.

Nordskoven har et stort indhold af forskellige naturtyper, hvor mange små skovmoser med høj naturkvalitet præger skoven. Nordskoven har en vekslende træbestand i arter og aldre med en større andel naturskov og skovbevoksede moser. Flere steder i skoven er der urskovspræg med ellesump og gammel bøgebevoksning. Desuden indeholder skoven de tusindårige (1400-2000 år) ege som betegnes som landets ældste levende træer.

Habitatområde nr. 199 er et lille område på 2 ha. Habitatområdet er beliggende i den nordvestlige del af Nordskoven og indgår i det ca. 1500 ha store fuglebeskyttelsesområde nr. 107, som dækker hele Nordskoven.

Kongens Lyng rummer et ekstremfattigkær af hængesæktypen, som er udviklet ved tilgroning af en sø, der er karakteriseret ved Åkander. Kæret er omkranset af skovbevokset tørvemose med træarterne dunbirk, skovfyr og rødgran. Kæret rummer bl.a. hovedstadsregionens største bestand af Hvid Næbfrø og er af meget stor botanisk betydning. (dele fra Skov- og Naturstyrelsen (2006b) og Frederiksborg Amt (2006))

2 Udpegningsgrundlaget

Habitatdirektivet fra 1992 har til formål at beskytte naturtyper og arter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU. Til dette formål er der udpeget en række særlige bevaringsområder, de såkaldte habitatområder. Hvert enkelt habitatområde er udpeget med henblik på at beskytte bestemte habitatnaturtyper og arter af dyr og planter. Flere af disse habitatnaturtyper og arter er prioriterede, hvilket medfører et særligt ansvar for beskyttelsen. Habitatnaturtyperne er anført på direktivets bilag I, og arterne på direktivets bilag II.

Fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979 har til formål at beskytte levestederne for fuglearter, som er sjældne, truede eller følsomme overfor ændringer af levesteder i EU. Til dette formål er der udpeget en række fuglebeskyttelsesområder, hvor disse fugle yngler eller regelmæssigt gæster for at fælde fjer, raste under trækket eller overvintre. Hvert enkelt fuglebeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte levesteder for en eller flere af de fuglearter, der er opført på direktivets liste I og artikel 4.2.

Som det fremgår af tabel 2.1 er habitatområde 199 og fuglebeskyttelsesområde 107 udpeget af hensyn til 4 habitatnaturtyper og 3 arter.

Nr.	Habitatnaturtype/Artsnavn	Håndtering
3160	Brunvandede søer og vandhuller	-
7140	Hængesæk og andre kærsumfund dannet flydende i vand	-
7150	Plantefund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv	-
91D0	* Skovbevoksede tørvemoser	+
A072	Hvæpsevåge	-/+
A236	Sortspætte	-/+
A338	Rødrygget tornskade	-/+

Tabel 2.1 Oversigt over de habitatnaturtyper og arter, som er på udpegningsgrundlaget. En stjerne angiver, at naturtypen/arten er prioriteret af EU.

- : betyder, at naturtypen/arten behandles i amtets eller de marine basisanalyser.

+ : betyder, at naturtypen/arten behandles i denne basisanalyse.

3 Datapresentation

Denne basisanalyse indeholder oplysninger om habitatnaturtyper og levesteder for arter på de skovbevoksede, fredskovpligtige arealer i Natura 2000 området.

Oplysningerne stammer primært fra Skov- og Naturstyrelsens kortlægning af habitatnaturtyper og arter, der er gennemført i 2005 og 2006. Kortlægningen er foretaget på baggrund af ”Tekniske anvisninger for kortlægning og registrering af skovnaturtyper og levesteder for arter i Natura 2000 områder” (Skov & Landskab 2006a). Desuden har især amterne gennem årene indsamlet en del data om naturtyper og arter, bl.a. gennem NOVANA¹.

Hermed en oversigt over de data, der er grundlaget for denne basisanalyse:

Nr.	Habitatnaturtype	Kortlagt areal (ha)/ Bestandsstørrelse (stk)	Bilag
91D0	Skovbevoksede tørvemoser	0,5 ha	2.1
A072	Hvæpsevåge	3 ynglepar	2.2
A236	Sortspætte	3-5 ynglepar	2.3
A338	Rødrygget tornskade	(ynglende)	2.4

Tabel 3.1. Oversigt over den del af udpegningsgrundlaget, som er mere detaljeret beskrevet i bilag 2.

På de skovbevoksede, fredskovpligtige arealer i H199 er der i alt kortlagt 0,5 ha naturtyper, som er på udpegningsgrundlaget.

I bilag 1 findes kort, som viser beliggenheden af habitatnaturtyperne og levesteder for arter på de skovbevoksede fredskovsarealer.

¹ NOVANA: Det nationale overvågningsprogram for vandmiljø og natur

4 Foreløbig trusselsvurdering

I direktiverne er der krav om at fastholde eller genoprette ”gunstig bevaringsstatus” for de habitatnaturtyper og arter, som områderne er udpeget af hensyn til.

Derfor er der foretaget en foreløbig vurdering af truslerne mod habitatnaturtyperne og arter i Natura 2000 området, som er præsenteret i bilag 3. Truslerne omfatter påvirkninger, hvor der er en begrundet mistanke om, at de har en negativ betydning for naturtilstanden.

Der fremgår af bilag 3, at væsentlige trusler i området er følgende:

- Den gennemsnitlige deposition af næringsstoffer i området (indre skov) vurderes at ligge i den lave ende af tålegrænse-intervallet. Supplerende modelberegninger vil kunne afsløre, om tålegrænsen er overskredet.

5 Modsatrettede interesser

I visse tilfælde kan naturtyper og/eller arter antagelig kun opretholdes på bekostning af andre naturmæssige interesser:

Naturlig succession eller tilgroning kan indebære, at én naturtype udvikler sig til en anden, og drift eller naturpleje kan derfor indebære en konflikt mellem 2 naturtyper. F.eks. kan tør hede (4030) eller surt overdrev (6230) uden græsning udvikle sig til stilkegekrat (9190).

I habitatområde nr. 199 har den naturlige succession (tilgroning) mindsket naturtypen 7140 (Hængesæk og andre kærsumfund dannet flydende i vand) til fordel for skovnaturtypen 91D0 (Skovbevoksede tørvemoser).

6 Naturforvaltning og pleje

Der foreligger følgende oplysninger om naturforvaltning og pleje af habitatnaturtyper og arter i området:

- *Mht. naturpleje i H199 og F107 henvises til beskrivelse i Frederiksborg Amts basisanalyse.*
- *I Fuglebeskyttelsesområde 107 østlige del ligger følgende arealfredning:
Navn: Jægerspris Nordskov (id. 773000)
Omfang: ca. 360 ha
Fredet 21/10 1988
Formålet med fredningen er at sikre en opretholdelse af de naturhistoriske, naturvidenskabelige, landskabelige og kulturhistoriske værdier, som området rummer, samt at regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.
Fredningsbestemmelser med særlig relevans for skov er bl.a.:
- at løvbevoksede arealer opretholdes som løvskov,
- at nærmere angivne nåletræbevoksede arealer efter omdrift overgår til løvskov,
- at nærmere angivne arealer bevares som naturskov uden indgreb af nogen art,
- at et antal solitærtræer bevares urørt,
- at løvskovsarealer ikke renafdrives, men at skovdriften tilrettelægges som selektiv hugst, hvorved her forstås en skovdrift, der - videst muligt byggede på naturlig*

løvtræopvækst - tilstræber, at der til stadighed er en stor dimension og aldersmæssig spredning i den enkelte skovafdeling samt i blandede bevoksninger tillige en træartsmæssig spredning.

- at den næsten 10 km lange uberørte kyststrækning med løvtræbryn skal bevares.

7 Nykonstaterede eller nyindvandrede arter og naturtyper

Skov og Naturstyrelsen har ikke konstateret nyopdagede eller nyindvandrede forekomster af arter eller habitatnaturtyper i området.

8 Liste over manglende data

Der er ikke konstateret manglende data ved gennemgang.

9 Liste over anvendt materiale

DMU (2003): Faglig rapport fra DMU, nr. 457, 2. udgave: "Kriterier for gunstig bevaringsstatus".

DMU (2005a): Habitatnøgle, ver. 1.02 Appendiks 4a, 23. juni 2005, DMU.

DMU (2005b): Beskrivelse af danske naturtyper omfattet af habitatdirektivet (Natura 2000 typer), ver. 1.02 Appendiks 4b, af 23. juni 2005, DMU.

DMU (2003): Faglig rapport nr. 462: Bevaringsstatus for fuglearter omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet.

DMU (2006): DMU's database over ynglefugle

DMU (2007): Den danske Rødliste. <http://redlist.dmu.dk>

Frederiksborg Amt (2006): Natura 2000-basisanalyse. EF-Habitatområde nr. 199, EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 107)

Frederiksborg Amt, 2006a: (& upubl. GIS-kort): Bidrag til Natura 2000 basisanalyse for Fuglebeskyttelsesområder i Frederiksborg Amt - Identifikation af potentielle levesteder (Kriterier og kortbilag). Rapport udarbejdet af Hedeselskabet Miljø & Energi. 20 sider.

Frederiksborg Amt, 2006b: Bidrag til Natura 2000 basisanalyse for Fuglebeskyttelsesområder i Frederiksborg Amt - Vurdering af bestandsudvikling for udpegningsgrundlaget. Rapport udarbejdet af Hedeselskabet Miljø & Energi. 38 sider.

Frederiksborg Amt, 2006c: Bidrag til Natura 2000 basisanalyse for Fuglebeskyttelsesområder i Frederiksborg Amt - Trusselsvurdering, levesteder og oplysningskilder. Rapport udarbejdet af Hedeselskabet Miljø & Energi. 14 sider.

Skov & Landskab (2006a): Tekniske anvisninger for kortlægning og registrering af skovnaturtyper og levesteder for skovlevende arter i Natura 2000 områder". Skov & Landskab, 15. februar 2006.

Skov & Landskab (2006b): Nitratudvaskning fra skovarealer – model til risikovurdering. (P. Gundersen).

Skov- og Naturstyrelsen (1995): EF-fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder. Kort og områdebeskrivelser.

Skov- og Naturstyrelsen (2003): Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbårent kvælstof ved udvidelse og etablering af større husdyrbrug. Udgivet af Miljøministeriet. <http://www2.skovognatur.dk/udgivelser/2003/87-7279-537-9/pdf/helepubl.pdf>

Skov- og Naturstyrelsen (2005): Opdatering af Ammoniakmanualen. <http://www.skovognatur.dk/Udgivelser/Tidligere/2003/ammoniakmanualen.htm>

Skov- og Naturstyrelsen (2006a): Retningslinier for udarbejdelse af Natura 2000-basisanalyse for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer.

Skov- og Naturstyrelsen (2006b): Natura 2000, database og kortside [www.skovognatur.dk/Emne/Natura 2000](http://www.skovognatur.dk/Emne/Natura_2000)

Skov- og Naturstyrelsen (2007): www.skovognatur.dk/DyrOgPlanter.

Bilag 1 Kort over registrerede naturtyper/levesteder

Bilag 1.1: Kort over habitatnaturtyper

Registrerede skovnaturtyper Natura 2000

H199, Kongens Lyng.

© Kort & Matrikelstyrelsen

Skov- og Naturstyrelsen

Bilag 2 Data for naturtyper og arter

2.1 Data for *Skovbevoksede tørvemoser (91D0)

2.1.1 Beskrivelse af naturtypen

Vådbundsskov domineret af birk, skovfyr eller rødgran, som forekommer på relativt næringsfattig og sur bund med et højt grundvandsspejl, typisk på tørvejord. Tørst og alm. røn findes ofte sammen med de øvrige træarter. Der er som regel mosser til stede, ofte i form af tørvemos (Sphagnum). Typen er typisk et successionsstadium med birk i første trægeneration, hvorefter der kan ske indvandring af el eller ask. Bliver el, ask eller pil dominerende, er der tale om andre mere næringsrige typer vådbundsskov. Typen er således ofte et successionsstadium mellem en åben naturtype og en mere stabil sumpskovstype. Det indebærer, at typen hyppigt ikke kan sikres langsigtet på stedet grundet naturlig succession.

Plantet (eller sået) skov er undtaget så længe den har plantagekarakter i kraft af ensaldrende træer i rækker. Når en plantet skov er uden plantagekarakter, og rummer enten oprindelig karakteristisk bundflora, sjældne arter eller arter af fællesskabsbetydning (se liste ved nøglen), er den omfattet. For plantet skov omfattes endvidere kun birkedominerede arealer, og kun sådanne, hvor forholdene vurderet ud fra jordbund og bundflora er så våde, sure og næringsfattige at birken vil selvså sig i højere grad end mere næringselskende træarter.

Typiske eksempler er skov på tilgroet tidligere hængesæk som i dele af Lyngby Åmose, og næringsfattige skovmoser, tilgroet med birk eller nåltræer, som det kan ses i Gribskov og en række andre steder. Ofte findes typen tillige på ødelagte højmoser som er groet til med især birk.

Følgende arter er karakteristiske for naturtypen: hunde-hvene, dunbirk, grå star, stjerne-star, alm. star, næb-star, tørst, spidsblomstret siv, blåtop, skovstjerne, rødgran, skovfyr, tørvemosser (Sphagnum spp.), tranebær, mosebølle og eng-viol. Disse arters forekomst er ikke afgørende, men hvor de findes er der stor sandsynlighed for at arealet svarer til typen.

Typen findes ofte på og ved højmoser. Forekomst i disses laggzone kan være naturlig, mens forekomst på højmosefladen er unaturlig i Danmark og tegn på nedbrydning af en tidligere aktiv højmose. Ved kortlægning af højmosekomplekser adskilles 91D0 fra højmose (typerne 7110 og 7120) ved at følge grænsen mellem skov og "åben naturtype", d.v.s. over eller under 50 % kronedække af træer. Hvis fx laggzonen af en højmose er groet så stærkt til, at den dækkes af skov (typisk som følge af antropogen dræning, næringstilførsel og lignende), hører den til 91D0 i stedet for til højmose (7110/7120). Arealer, hvor bundfloraen er totalt bortskygget, undtages (DMU 2005b).

2.1.2 Naturtypens areal

Der er kortlagt et samlet areal på 0,5 ha i H199.

2.1.3 Naturtypens struktur og funktion

Nedenstående data stammer fra Skov- og Naturstyrelsens kortlægning af habitatnaturtyper.

- Skovstruktur

Selvfornyelse af karakteristiske træarter (mindst 2 planter pr. m²).

Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af de 5 klasser i tabellen efter andelen af selvforryngelse i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

Art	< 1%	1-10%	11-30%	31-75%	>76%	I alt
Dunbirk		0,5				0,5
Rødgran	0,5					0,5
Skovfyr	0,5					0,5

Kronedækning. Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af de 5 klasser i tabellen efter andelen med kronedækning i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

< 20 %	20-50 %	51-75 %	76 – 90 %	> 90 %	I alt
		0,5			0,5

Etagering (areal med mere end 1 etage). Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af de 5 klasser i tabellen efter andelen med etagering i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

< 20 %	20-50 %	51-75 %	76 – 90 %	> 90 %	I alt
0,5					0,5

- Dødt ved

Dødt stående træ. Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af klasserne i tabellen efter antallet af dødt stående træ pr. ha (dbh > 10 cm, højde > 2 m):

< 1 stk/ha	1-5 stk/ha	> 5stk/ha	I alt
0,5			0,5

Dødt liggende ved. Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af klasserne i tabellen efter antallet af dødt liggende ved pr. ha (diameter > 25 cm, længde > 5 m):

< 1 stk/ha	1-5 stk/ha	> 5stk/ha	I alt
0,5			0,5

- Skovdrift

Jordbearbejdning. Arealet (ha) af hver forekomst er bl.a. fordelt til én af klasserne i tabellen efter andelen af jordbearbejdning i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

	< 1%	1-10%	11-25%	26-50%	>50%	I alt
Tegn på						0,5
Tydelig						0,5
Nylig						0,5

Spor efter kørsel med traktose/dybe spor. Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af de 5 klasser i tabellen efter andelen af spor efter kørsel i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

< 1%	1-10%	11-25%	26-50%	>50%	I alt
0,5					0,5

Stævningsdrift. Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af klasserne i tabellen bl.a. efter andelen med stævningsdrift i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

	< 1%	1-10%	11-25%	26-50%	>50%	I alt
Ophørt, men tydelige tegn						0
Nylig						0

Græsningsdrift. Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af klasserne i tabellen bl.a. efter andelen med græsningsdrift i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

	< 1%	1-10%	11-25%	26-50%	>50%	I alt
Ophørt, men tydelige tegn						0
Nuværende						0

Afvanding:

Det samlede areal (ha) er inddelt i følgende klasser mht. afvandingsforholdene:

A: Ingen grøfter

B: Gamle grøfter, ikke fungerende (fyldt op/tilstoppede)

C: Gamle grøfter, fungerende (ikke vedligeholdt indenfor de seneste ca. 6 år)

D: Grøfter vedligeholdte indenfor de seneste ca. 6 år

E: Nye grøfter eller grøfter uddybet indenfor 2 år

A	B	C	D	E	I alt
0,5					0,5

2.1.4 Naturtypens arter

- Karakteristiske arter

Der er registreret følgende karakteristiske arter:

- i 5 meter cirklerne

Art	Areal (ha)*
Dunbirk	0,5
Tranebær	0,5
Sphagnum spp.	0,5
Skovfyr	0,5

* Det samlede areal af forekomsterne, hvor arten optræder i 5 m cirklen

- på det øvrige areal (ha).

Art	Domine- rende	Alm.	Hyppig	Spredte	Få	I alt
Alm. star		0,5				0,5
Dunbirk	0,5					0,5
Rødgran					0,5	0,5
Skovfyr		0,5				0,5
Sphagnum spp.	0,5					0,5
Tranebær		0,5				0,5

- Invasive arter.

Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af de 5 klasser i tabellen efter andelen med invasive arter i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

Art	< 1%	1-10%	11-25%	26-50%	>50%	I alt
						0

2.2 Data for Hvepsevåge *Pernis apivorus* (A072)

2.2.1 Beskrivelse af arten

En detaljeret beskrivelse af arten kan ses på Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside: www.skovognatur.dk/DyrOgPlanter.

2.2.2 Levested

Hvepsevåge yngler især i ældre løvskove, der er mere end 100 hektar store. Reden placeres som regel i lysåbne områder i skoven og gerne i et gammelt bøgetræ.

Fødesøgningen foregår omkring vådområder i skoven eller i enge og moser i umiddelbar nærhed af skoven. Fuglene tager især hvepse- og humleblarver, men også andre insekter, padder og fugleunger indgår i fødegrundlaget (Skov- og Naturstyrelsen 2007).

Der henvises til Frederiksborg Amts basisanalyse, hvor der er en kortlægning af levesteder for hvepsevåge i F 107 (Frederiksborg Amt 2006).

2.2.3 Bestand

Af DMU's rapport nr. 462 "Bevaringsstatus for fuglearter omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet" fra 2003 fremgår følgende:

Hvepsevåge synes at have optrådt stabilt i antal og udbredelse i og uden for fuglebeskyttelsesområderne i de seneste 20 år. Bestanden har været stabil siden 1980, og samlet må den nationale bevaringsstatus for hvepsevåge i Danmark foreløbig vurderes som gunstig (DMU 2003).

I Rødlisten er hvepsevåge kategoriseret som "ikke truet" (DMU 2007).

I fuglebeskyttelsesområde nr. 107 er der registreret følgende antal ynglepar:

	1983*	1992-1997**	1998-2003**
Observationer	4-6	3-5	3

Kilder: * Skov- og Naturstyrelsen 1995, ** DMU 2006.

	1970	1980	1995
Observationer	2-4	4-6	3-5

Kilder: Dansk Ornitologisk Forenings lokalitetsregistreringerne, foretaget i forbindelse med atlasprojektet "Fuglenes Danmark 1993-96".

Samlet vurderes ynglebestanden af hvepsevåge i området at være i svag tilbagegang.

2.3 Data for Sortspætte *Dryocopus martius* (A236)

2.3.1 Beskrivelse af arten

En detaljeret beskrivelse af arten kan ses på Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside:
www.skovognatur.dk/DyrOgPlanter.

2.3.2 Levested

Sortspætte yngler i Danmark i blandskov, hvor ældre bøgetræer (80-120 år) støder op til nåletræsbevoksninger med forekomst af herkulesmyre og rød skovmyre, som er blandt artens vigtigste fødeemner i yngletiden. Specielt i vintertiden er døde stammer, stubbe og stød vigtige forurageringspladser for arten (DMU 2003).

Der henvises til Frederiksborg Amts basisanalyse, hvor der er en kortlægning af levesteder for sortspætte i F 107 (Frederiksborg Amt 2006).

2.3.3 Bestand

Af DMU's rapport nr. 462 "Bevaringsstatus for fuglearter omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet" fra 2003 fremgår følgende:

Bestanden af sortspætte i Danmark har været jævnt stigende siden indvandringen i 1961. Antallet er senest anslået til 200 par i 1997. Sortspætte er under indvandring og spredning i Danmark, og samlet må den nationale bevaringsstatus for sortspætte i Danmark vurderes som gunstig (DMU 2003).

I Rødlisten er sortspætte kategoriseret som "ikke truet" (DMU 2007).

I fuglebeskyttelsesområde nr. 107 er der registreret følgende antal ynglepar:

	1983*	1992-1997**	1998-2003**	2005***
Observationer	2-3	3-5	3	3-5

Kilder: * Skov- og Naturstyrelsen 1995, ** DMU 2006, *** Frederiksborg Amt 2006.

I fuglebeskyttelsesområde nr. 107 er der registreret følgende antal ynglepar:

	1970	1980	1995
Observationer	1	2-3	3-5

Kilder: Dansk Ornitologisk Forenings lokalitetsregistreringerne, foretaget i forbindelse med atlasprojektet "Fuglenes Danmark 1993-96".

Samlet vurderes ynglebestanden af sortspætte i området at være stabil.

2.4 Data for Rødrygget tornskade *Lanius collurio* (A338)

2.4.1 Beskrivelse af arten

En detaljeret beskrivelse af arten kan ses på Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside: www.skovognatur.dk/DyrOgPlanter.

2.4.2 Levested

Rødrygget tornskades foretrukne ynglesteder er åbne områder med buskadser af f.eks. tjørn, slåen og ene, krat, levende hegn og enkeltstående træer. Den er således at finde på overdrev, græsningsenge og i ryddede arealer i skove samt i skovbryn (Skov- og Naturstyrelsen 2007).

Der henvises til Frederiksborg Amts basisanalyse, hvor der er en kortlægning af levesteder for rødrygget tornskade i F107 (Frederiksborg Amt 2006).

2.4.3 Bestand

Af DMU's rapport nr. 462 "Bevaringsstatus for fuglearter omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet" fra 2003 fremgår følgende:

Bestanden af rødrygget tornskade i Danmark synes stabil over de seneste 25-30 år, skønt udbredelsen af arten er ændret. Arten er gået tilbage i de østlige dele og frem i de vestlige. Den nationale bevaringsstatus for rødrygget tornskade i Danmark må foreløbig vurderes som gunstig (DMU 2003).

I Rødlisten er rødrygget tornskade kategoriseret som "ikke truet" (DMU 2007).

I fuglebeskyttelsesområde nr. 107 er der registreret følgende antal ynglepar:

	1983*	1992-1997**	1998-2003**
Observationer	2	10	+

Kilder: * Skov- og Naturstyrelsen 1995, ** DMU 2006.

+ = Yngler med sikkerhed i området, antal ukendt.

I fuglebeskyttelsesområde nr. 107 er der registreret følgende antal ynglepar:

	1970	1980	1995
Observationer		10	10

Kilder: Dansk Ornitologisk Forenings lokalitetsregistreringerne, foretaget i forbindelse med atlasprojektet "Fuglenes Danmark 1993-96".

Samlet vurderes ynglebestanden af Rødrygget tornskade i området at være stabil.

Bilag 3 Foreløbig trusselsvurdering

I direktiverne er der krav om at fastholde eller genoprette ”gunstig bevaringsstatus” for de habitatnaturtyper og arter, som områderne er udpeget af hensyn til. For at en habitatnaturtype eller art kan siges at have gunstig bevaringsstatus skal en række kriterier være opfyldt:

En habitatnaturtypes bevaringsstatus anses for “gunstig”, når

- ”det naturlige udbredelsesområde og de arealer, det dækker inden for dette område er stabile eller i udbredelse”, og
- ”den særlige struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for dens opretholdelse på lang sigt, er til stede og sandsynligvis fortsat vil være det i en overskuelig fremtid”, og
- ”bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for den pågældende naturtype, er gunstig.”

(DMU 2003)

En arts bevaringsstatus anses for “gunstig” når

- ”data vedrørende bestandsudviklingen af den pågældende art viser, at arten på langt sigt vil opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levested”, og
- ”artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang, eller der er sandsynlighed for, at det inden for en overskuelig fremtid vil blive mindsket”, og
- ”der er – og sandsynligvis fortsat vil være – et tilstrækkeligt stort levested til på langt sigt at bevare dens bestande”.

(DMU 2003)

Truslerne omfatter påvirkninger, hvor der er en begrundet mistanke om, at de har en negativ betydning for naturtilstanden. De største trusler er gennemgået i de følgende afsnit.

3.1 Reduceret areal

Antallet af plante- og dyrearter på en lokalitet afhænger, alt andet lige, af lokalitetens størrelse, således at et større areal kan oppebære et større antal arter. Store lokaliteter kan desuden typisk indeholde større bestande af de enkelte arter end små lokaliteter.

Reduktion af en naturtypes areal vil derfor betyde, at der først sker en reduktion af bestandsstørrelserne af de enkelte arter, hvorefter nogle af bestandene forsvinder, og endelig vil de enkelte arter begynde at uddø.

Det reducerede areal kombineret med forringede levevilkår i mange af de resterende naturområder har bevirket, at de forskellige plante- og dyrearter i stadig stigende grad får opsplittet deres bestande i mindre og isolerede delbestande. Sådanne små isolerede bestande er betydelig mere udsatte for at uddø end store sammenhængende bestande pga. indavl og tilfældige katastrofer. Når arterne er forsvundet fra sådanne isolerede lokaliteter, vil det ofte være vanskeligt for nye bestande at sprede sig dertil, netop fordi lokaliteterne er isolerede.

Reduktion af arealet af en habitatnaturtype eller en arts levested i skov kan f.eks. skyldes en aktiv konvertering til andre træarter, naturlig dynamik eller ændrede afvandingsforhold. I visse tilfælde kan både naturlig dynamik og genopretning af naturlig hydrologi medføre en acceptabel formindskelse af et naturareal. Således skal betydningen af udvikling af habitatnaturtyperne indbyrdes vurderes i forhold til det samlede areal med hver habitatnaturtype både lokalt, regionalt og nationalt.

3.2 Intensiv skovdrift

Intensiv skovdrift kan være en trussel mod habitatnaturtyper og arter. Det kan f.eks. dreje sig om:

- Forstyrrelse af jordbund

Forstyrrelse af jordbunden kan skade habitatnaturtypernes strukturer og arter. Jordbunden kan f.eks. forstyrres ved jordbearbejdning i forbindelse med foryngelse af skov eller kørsel i forbindelse med mekaniseret skovning og udkørsel af træ.

- Anvendelse af pesticider

Sprøjtning med pesticider kan skade habitatnaturtypernes arter. Der kan både være tale om anvendelse af pesticider direkte på arealerne og om vinddrift af pesticider fra nærliggende land- eller skovarealer, som sprøjtes.

- Plantning og efterbedring

Plantning og efterbedring kan medføre en strukturel ensretning sammenlignet med naturlig foryngelse.

- Hugst

Hugstindgreb kan være en trussel, som helt kan fjerne skovnaturtyper og arters levesteder (renafdrift) eller forskyde træartssammensætningen og medføre en strukturel ensretning af bevoksninger.

- Ophør med naturvenlige driftsformer

Mange arter og strukturer er knyttet til og afhængige af naturvenlige driftsformer. Det kan eksempelvis være gamle driftsformer som stævnings- eller græsningsskov samt urørt skov. Derfor er ophør af disse naturvenlige driftsformer en trussel mod habitatnaturtyper og arter.

Anvendelse af gødning er behandlet i afsnit 3.3 om eutrofiering, mens *afvanding* er behandlet i afsnit 3.4 om hydrologi.

I bilag 2 er der lavet en sammenstilling af data om de enkelte habitatnaturtyper og arter. Der fremgår følgende af bilaget:

- Forstyrrelse af jordbund

Det fremgår af DMU-rapporten ”Kriterier for gunstig bevaringsstatus”, at arealandelen med uforstyrret jordbund (f.eks. uden jordbearbejdning og kørsel) skal være stabil eller stigende. Jordbearbejdningen må foretages på op til 1/3 af en flade, hvis denne har været jordarbejdet tidligere (DMU 2003).

Der er ikke registreret tegn på jordbearbejdning af de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer i habitatområdet.

- *Hugst*

Skovnaturtyperne skal have en kronedækningsgrad > 50 % af de træarter, der hører til naturtypen (DMU 2005a).

På baggrund af bilag 2 kan det konkluderes, at der:

- på 0 % af arealet med skovnaturtyper er en kronedækningsgrad > 90 %
- på 0 % af arealet med skovnaturtyper er en kronedækningsgrad på 76-90 %
- på 100 % af arealet med skovnaturtyper er en kronedækningsgrad på 51-75 %

Den forholdsvis lave kronedækningsgrad på 51-75 % viser et klart billede af den naturlige succession, der er i gang i habitatområde nr. 199. De åbne naturtyper 3160 (Brunvandede søer og vandhuller) og 7140 (Hængesæk og andre kærsumfund dannet flydende i vand) er ved at omdanne sig til naturtypen 91D0 (Skovbevoksede tørvemoser).

- *Ophør med naturvenlige driftsformer*

Der er ikke registreret hverken nylig eller tegn på tidligere stævningsdrift i H199.

3.3 Eutrofiering

Kvælstof er fra naturens hånd begrænsende næringsstoffer for mange økosystemer. Når et naturområde belastes med ekstra næringsstoffer (eutrofieres), fører det til ændret artssammensætning, fordi konkurrencestærke og kraftigt voksende plantearter (som f. eks. *stor nælde*, *blåtop* og *vild kørvel*) bliver begunstiget på bekostning af lavtvoksende og konkurrencesvage plantearter (såkaldte nøjsomhedsarter).

Eutrofieringen kan blive så kraftig, at naturtypernes tålegrænse² bliver overskredet. Resultatet bliver, at flere af de karakteristiske nøjsomhedsarter forsvinder, og naturtypernes tilstand ændres. Selv små ekstra tilførsler af næringsstoffer kan på sigt føre til ændret artssammensætning. Eutrofiering af naturområder kan ske i form af direkte tilførsel af gødning eller indirekte i form af f.eks. kvælstofdeposition fra luften eller jordfygning fra marker.

Eutrofiering af skovarealer kan påvises på flere måder, f.eks. ved forekomst af negative strukturer, mange plantearter med god tilpasning til at vokse på næringsrig jordbund eller ved at måle eller modelberegne depositionen af kvælstof fra luften.

Tålegrænser

Den registrerede skovnaturtype i Habitatområde nr. 199 er kvælstoffølsomme med tålegrænser på 10-20 kg N/ha/år. Modelberegninger kan give lavere tålegrænser, ned til 7 kg N/ha/år. (Skov- og Naturstyrelsen 2005).

Kvælstof-deposition

Den gennemsnitlige afsætning af kvælstof fra luften er følgende for Jægerspris kommune i habitatområde 199.

² Tålegrænsen er et mål for et naturområdes følsomhed for luftforurening. Tålegrænsen kan defineres som "En kvantitativ vurdering af den belastning med et eller flere forurenende stoffer, hvorunder effekter på udvalgte følsomme elementer af natur og miljø ikke forekommer vurderet med den bedste nuværende viden".

	NH _y (kg N/ha)	NO _x (kg N/ha)	Total N (kg N/ha)
	6,0	6,5	12,5
Lands gennemsnit	9,1	6,8	15,9

Tabel bilag.3.3. Baggrundsbelastningen (i kg N/ha/år) i de kommuner der ligger indenfor Natura 2000 området. Der refereres til kommuneinddelingen fra før den 1. januar 2007. Kvælstof-depositionen er angivet som kommunevise gennemsnit af hhv. NH_y (ammoniak og ammonium), NO_x (kvælstofoxider, salpetersyre og nitrat) og total N (samlet tør- og våddeposition) (Skov- og Naturstyrelsen 2005).

Den gennemsnitlige deposition i Jægerspris kommune, der dækker habitatområde nr. 199, er således på 12,5 kg N/ha/år, hvilket ligger under lands gennemsnittet på 15,9 kg N/ha/år.

En betydelig del af NH_y-fraktionen består af ammoniak fra lokale husdyrbrug, som er ujævn fordelt i landskabet. Hertil kommer, at afsætningen af kvælstof på forskellige overfladetyper varierer i forhold til ruheden. Skov har stor ruhed, og derfor er der en større depositionshastighed i skove. Særligt udsatte er skovkanter, hvilket har stor betydning i Danmark, da en væsentlig del af de danske skove er små og derfor har relativ stor rand. Endvidere er der en særlig stor deposition i bevoksninger med nåletræ (Skov- og Naturstyrelsen 2003).

Det er muligt at korrigere de kommunevise gennemsnitstal i forhold til lokal husdyrtæthed og til forskellige naturtypers ruhed inden for habitatområdet.

Skov & Landskab har estimeret, at f.eks. ruheden af løvskov medfører en korrektion af den gennemsnitlige kvælstofdeposition på 2 i skovkanter (0-25 m) og 1,5 i overgangszonen (25-50 m) (Skov & Landskab 2006b).

Overskridelse af tålegrænse

Det fremgår af DMU-rapporten ”Kriterier for gunstig bevaringsstatus”, at tålegrænsen for skovnaturtyperne ikke må overskrides (DMU 2003).

Habitatområde 199 er et lille område på ca. 2 ha. som er en del af den store Jægerspris Nordskov. Området er derfor omkranset af skov på alle sider (primært nål) og selve arealet er halvt bevokset og halvt åbent.

Den gennemsnitlige deposition i området (indre skov) vurderes at ligge i den lave ende af tålegrænse-intervallet. Supplerende modelberegninger vil kunne afsløre, om tålegrænsen er overskredet.

3.4 Hydrologi

En naturlig hydrologi uden afvanding eller vandløbsvedligeholdelse vil som hovedregel fremme den mest naturlige udvikling af de forskellige naturtyper. Afvanding samt nærtliggende vandindvinding sænker det naturlige vandspejl og medfører en gradvis udtørring af arealet.

Det fremgår af ”Kriterier for gunstig bevaringsstatus”, at der skal være en stabil eller faldende indsats for oprensning af vandløb og nygravning af grøfter (DMU 2003).

Det fremgår af bilag 2, at afvandingsforholdene for skovnaturtyperne er som følger:

Afvanding

- på 100 % af arealet er der ikke grøfter

Som følge af tilstedeværelsen af areal med den fugtige skovnaturtype 91D0 vurderes området at være særligt følsomt overfor ændringer i hydrologien.

Samlet vurderes hydrologien i området ikke at være nogen trussel for skovnaturtypen, da de hydrologiske forhold i området er naturlige. Enhver ændring i hydrologien i området kan imidlertid være en potentiel trussel.

3.5 Invasive arter

Arter, der ikke er kommet naturligt til landet og som er bevidst indført eller tilfældigt slæbt ind af mennesker, kaldes introducerede arter. En lille mængde af disse arter kan vise sig problematiske, hvis de spreder sig til naturen. Disse arter kaldes invasive arter.³

Mange af de invasive arter er efterhånden blevet et stort problem, for de spredes og etablerer sig i beskyttede naturtyper. Her kan de danne store bestande og derved fortrænge det vilde plante- og dyreliv.

Selvsåede nåletræarter (undtagen skovfyr, taks og ene) betragtes i denne sammenhæng som invasive arter, hvis de vokser på arealer med habitatnaturtyper. Dog kan rødgran indgå som en naturlig del af skovbevoksede tørvemoser (91D0).

Skov- og Naturstyrelsen har ikke konstateret tilstedeværelse af invasive arter på de fredskovspligtige, skovbevoksede arealer.

³ Kilde: Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside www.skovognatur.dk